

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Delovanje učiteljstva z ozirom na socialnopolitično strujo. — Zmes. — Listek. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Inserati.

Delovanje učiteljstva z ozirom na socialnopolitično strujo.

(Predaval pri zborovanju „Savinjskega učiteljskega društva“ Ivan Kramer, učitelj na Vranskem.)

(Dalje.)

Zporedno z vero je k najdragocenejšim svetinjam naroda prištevati ljubezen do domovine in vladarja ter ljubezen do milega materinskega jezika. Dolžnost slehernega je, vse jezike spoštovati, a svoj materin jezik ljubiti. Ni treba, da bi bili narodno nestrpni, ne. Ne narod proti narodu, temveč narod ob narodu! Vzgoja in mišljenje v tem smislu je tem boljše, ker ima ravno narodnost svoj pravi vir v etiki in ljubezni do bližnjega. Kdor svoj rod zaničuje, kdor svoje domovine ne ljubi in se materinskega jezika sramuje, je bil in bo pri vsih narodih izvržek človeštva. Nam izročeno mladino nam je torej uzgojiti v prave rodoljube in zveste državljane. Kaj je torej bolj naravnega, kakor to, da bodi učitelj i sam navdušen za dom in rod, za milega vladarja. Izdajalec domovine in zasramovalca materinščine nikdo ne mara; izdajstvo se sicer izkorišča, a izdajalec se celó od sovražnika zaničuje.

Zunaj šole delujemo večkrat z zasebnim poučevanjem. Pridejo slučajji, da v šoli kakšen otrok zaradi bolezni ali iz drugih vzrokov zaostane. Tedaj prosijo starši navadno učitelja, da otroka še zasebnim potom poučuje. V takih slučajjih je to potrebno in tudi koristno. Gledati pa moramo tudi pri tem, da svojega ugleda ne zapravimo in zahtevamo za ta trud stanu primerno plačo. Raje poučujmo zastoj, kakor bi si dali ubožno spričevalo, in kazali morda še veselje, če nam dá kakšna ošabna stranka za uro po 20 ali 40 h zaslužka. Poučevanje pod 1 K za uro je pravega učitelja nečastno in grajalno, zakaj kakovost našega truda sodi stranka le po zahtevanem plačilu.

Pridem do najvažnejšega izvenšolskega delovanja za vsakega učitelja, namreč do učiteljskih društev. Ta tvorijo nekaki dom, v katerem najde vsak učitelj svoje najljubše znance v osebah svojih tovarišic in tovarišev, — najde toli potrebno razvedrilo po prenapornem delu v šoli, — najde najboljše svetovalce v vseh pereh vprašanjih in največje duševne in materijalne svoje dobrotnike. Ni ga

skoraj okraja, kateri bi ne imel še svojega učiteljskega društva, pač pa je še mnogo okrajev z učiteljskimi društvi, ki ne štejejo vsega v dotičnem okraju nastavljenega učiteljskega osebja za svoje ude. Rek: „Kdor zaničuje se sam, je podlaga tujčevi peti“, velja osobito našemu stanu. Smelo in brez vse bojazni rečem, da učitelj, kateri službuje v okraju, v katerem obstoji učiteljsko društvo, a on ni ud istega, ni učitelj s srcem, ampak le učitelj z imenom, kateri pač gleda, da vsakega prvega svojo plačo vleče in drugega nič. Delavci vsake vrste se organizujejo, a takšen učitelj mirno čaka, da nas v našo sramoto in pogubo tok časa prebiti. Temu krivda zamore le biti, ali malomarnost ali pa preziranje nad ostalim učiteljstvom. Takšni kruhoborci ne zaslužijo drugega, nego pomilovanje ostalih. Gospoda, pomislimo, se li nimamo skoraj za vse pridobitve ravno učiteljskim društvom zahvaliti?! Bi li imeli brez naših društev našo dično „Zavezo“? Bi li imeli brez naših društev „Lehrerbund“? Bi li imeli brez društev mladinsko knjižnico? Bi li imeli brez društev naša dva tako vrlo urejena učiteljska lista: „Učiteljski Tovariš“ in „Popotnik“? Kje bi bil „Zvonček“ in drugo? Bi li dobili poleg vse duševne hrane tudi še materijelnih poboljškov v obliki izboljšanih naših plač! Bore malo ali pa prav nič! Kakó opravičujejo torej tisti tovariši in tovarišice svoje postopanje, kateri učiteljska društva prezirajo? Jih je li morda sram priti v društvo, ker morebiti ne storé svoje dolžnosti v istem obsegu, nego bi bilo to pričakovati? Ne in ne, to ne sme nobenega ovirati. Ravno zató, ker smo še ubogi, smo na pomoč vsakega navezani. Naša društva nam nudijo največ prilike, da se vzgojujemo, medsebojno čislamo, pripravljaje se ne le za naš vzvišeni poklic v šoli, temveč za splošno slobodo in napredek človeštva.

Z enakim delovanjem v šoli in izven šole za korist in ugled šole in stanu rečemo slobodno, da ima učitelj, delujoč v tem smislu, na svoje stare dni mirno in sladko zavest, da je storil, kar mu je bilo storiti kot učitelju. S ponosom pa rečemo, da ravno učiteljstvo in posebe še slovensko učiteljstvo stori še več, ravna se po Simon Gregoričevih besedah: „Ne le, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan“.

(Dalje prih.)